

ЮРИДИЧНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

ІНФОРМАЦІЯ (ВИТЯГ)

щодо соціального забезпечення громадян України, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції

Питання соціального забезпечення працівників охорони здоров'я, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції, знаходяться під постійним контролем Профспілки та її профспілкових організацій. Проводиться прийом постраждалих і вимушених переселенців з районів проведення антитерористичної операції (АТО), надається необхідна допомога, а також інформаційно-консультаційні послуги з питань зайнятості, оплати праці, пенсійного забезпечення тощо.

Профспілка на своєму сайті створила рубрику «На допомогу медикам – вимушеним переселенцям», у якій розміщується інформація, яка є корисною для громадян, що вимушено переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення АТО. На сайті також розміщено контактні телефони профспілкових працівників та інша важлива інформація.

Значну увагу Профспілка приділяє питанням працевлаштування за місцем тимчасового перебування працівників закладів охорони здоров'я – членів профспілки, які переміщуються з районів проведення АТО.

За наполяганням Профспілки Міністерство охорони здоров'я України та Міністерство соціальної політики України звернулися до керівників органів державної служби зайнятості, структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних та Київської міської державних адміністрацій, закладів сфери охорони здоров'я з вимогою здійснення невідкладних та скоординованих дій для забезпечення працевлаштування лікарів та інших медичних працівників, які переселилися із зони проведення АТО, і звертаються у пошуках роботи та не мають можливості надати відповідні документи для оформлення трудових відносин (картку платника податків, трудову книжку, диплом про освіту, медичну книжку, посвідчення щодо наявності кваліфікаційної категорії, сертифікат лікаря-спеціаліста та інші).

Зокрема, спільним листом Міністерства соціальної політики України та Міністерства охорони здоров'я України від 30.09.2014 №11143/0/14-14/026, №11.02-13/23/28325 рекомендовано:

– структурним підрозділам з питань охорони здоров'я обласних (міських, районних у містах, районних) державних адміністрацій сприяти у працевлаштуванні громадян, переміщених із зони проведення АТО.

– керівникам закладів охорони здоров'я здійснювати прийом на роботу громадян, переміщених із зони проведення АТО, при їх безпосередньому зверненні або за направленням центру зайнятості за умови наявності документів, необхідних для працевлаштування. У разі відсутності окремих документів – надання інформації щодо включення особи до Автоматизованої бази даних.

Крім того, Профспілка листом від 01.09.2014 № 01-217 надіслала до Мінсоцполітики України перелік основних

проблемних питань, що виникають при працевлаштуванні медичних працівників, які переміщуються з районів проведення АТО та не звільнені за основним місцем роботи, а також пропозиції щодо механізму тимчасового працевлаштування переміщених осіб на час проведення АТО або військових дій.

З метою забезпечення інформування спілчан, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення АТО, стосовно їх прав та обов'язків, шляхів розв'язання соціально-побутових проблем, Профспілкою підготовлені інформаційно-роз'яснювальні матеріали з цих питань:

– «Інформація щодо соціального забезпечення громадян України, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції»;

– «На допомогу особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції» (нормативно – правові акти);

– Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2014 р. № 1053-р «Про затвердження переліку населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція».

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА В ПРАЦЕВЛАШТУВАННІ

У центрах зайнятості Вам допоможуть:

- знайти роботу – тимчасову або постійну;
- взяти участь у громадських або інших роботах тимчасового характеру;
- пройти професійну підготовку, перепідготовку або підвищити свою кваліфікацію;
- отримати статус безробітного та матеріальну допомогу на випадок безробіття.

В усіх центрах зайнятості єдина база вакансій по Україні.

Усі вакансії – у вільному доступі.

Облік та реєстрація в центрі зайнятості здійснюється незалежно від того, де Ви живете чи перебуваєте.

Усі послуги – безкоштовні.

Навіть якщо у Вас немає документів, в центрах зайнятості Ви можете отримати:

- інформацію про вакансії, навчальні заклади, підприємства, установи, організації, з якими співпрацює служба зайнятості;
- консультації та правову допомогу з питань працевлаштування або звільнення з роботи, отримання статусу безробітного, допомоги по безробіттю, інших послуг державної служби зайнятості;

- рекомендації відносно вибору чи зміни професій, послуги з професійної орієнтації.

Для внесення даних до Єдиної інформаційно-аналітичної системи державної служби зайнятості як шукача роботи та підбору підходящої роботи, Вам необхідно подати до центру зайнятості:

- паспорт громадянина України або інший документ, що посвідчує особу;
- облікову картку платника податків (ідентифікаційний код).

Для отримання статусу безробітного та матеріальної допомоги по безробіттю Вам крім вищезазначених документів слід подати:

- трудову книжку (або її дублікат чи довідку архівної установи про прийняття та звільнення з роботи), або документ, що підтверджує періоди зайнятості (наприклад, цивільно-правовий договір);

- диплом або інші документи про освіту;
- військовий квиток (у разі необхідності).

Якщо Ви вже зареєструвалися в центрах зайнятості Донецької або Луганської області, Ви маєте право продовжувати отримувати соціальні послуги та допомогу по безробіттю у будь-якому іншому центрі зайнятості за місцем Вашого перебування.

Якщо Ви втратили паспорт, Ви можете пред'явити тимчасове посвідчення, що підтверджує особу громадянина України.

Отримати таке посвідчення та відновити паспорт Ви зможете у територіальних відділеннях Державної міграційної служби України, або у кімнатах (місцях) допомоги вимушеним переселенцям з АР Крим і Севастополя, Донецької та Луганської областей за адресою: Львів: вул. Б.Хмельницького, 212, тел. (032) 245-54-40;

У разі відсутності облікової картки платника податків необхідно звернутися до будь-якого відділення Державної фіскальної служби України за місцем Вашого тимчасового проживання.

У разі відсутності трудової книжки.

Якщо Ви не змогли припинити трудові відносини або інший вид зайнятості і Ваша трудова книжка знаходиться у роботодавця:

- необхідно звернутися до роботодавця із заявою про звільнення та проханням вислати трудову книжку поштою разом з наказом про звільнення;

- якщо підприємство тимчасово не працює або ліквідоване, необхідно звернутися до суду для одностороннього припинення трудових відносин.

Спеціалісти центру зайнятості допоможуть Вам скласти позовну заяву до суду для оформлення одностороннього припинення трудових відносин.

Особи, які переселилися з тимчасово окупованої території АР Крим та звільнилися з роботи, проте не мають трудової книжки або інших документів, що підтверджують періоди зайнятості, реєструються як безробітні на підставі наявних документів. Допомога по безробіттю виплачуватиметься у мінімальному розмірі (554 грн.) до отримання документів та відомостей про періоди трудової діяльності, заробітну плату (дохід), страховий стаж.

Для оформлення трудових відносин з роботодавцем необхідні:

- паспорт громадянина України або тимчасове посвідчення громадянина України;
- облікова картка платника податків (ідентифікаційний код);
- трудова книжка;
- диплом або інші документи про освіту.

Також Ви можете знайти роботу за сумісництвом або шляхом укладення цивільно-правового договору (про надання послуг, виконання робіт) – у цьому випадку трудова книжка не потрібна.

За більш детальною інформацією звертайтеся до будь-якого зручного для Вашого відвідування центру зайнятості.

Додаткова інформація:

МОЗ України листом від 20.08.2014 № 11-02-09/10-65/24419 рекомендовано керівникам закладів охорони здоров'я безпосередньо підпорядкованих МОЗ України та закладів охорони здоров'я сфери управління структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних та міських державних адміністрацій, сприяти працевлаштуванню працівників закладів охорони здоров'я, які не звільнились за основним місцем роботи та через непереборні обставини перемістились із зони АТО.

У випадку відсутності у працівників закладів охорони здоров'я, які переміщуються із зони АТО, окремих документів, необхідних для працевлаштування, ними може бути використана інформація Автоматизованої бази даних медичних, фармацевтичних та науково-педагогічних працівників, яка функціонує у сфері охорони здоров'я.

МОЗ України у разі відсутності окремих документів, необхідних для працевлаштування, за даними Автоматизованої бази даних може видавати працівникам закладів охорони здоров'я та освіти довідки щодо підтвердження факту їх останнього місця роботи у зазначених закладах за основною посадою та, у разі потреби, за сумісництвом, наявності відповідної освіти, атестації та підвищення кваліфікації за певною спеціальністю.

Для отримання зазначеної інформації особі, що її потребує, необхідно звернутися з відповідною заявою до державного підприємства "Укрмедреестр" за адресою: місто Київ, вул. Грушевського, 7 та пред'явити документ, що засвідчує особу.

Телефон для довідок: 044-227-41-75.

Інформацію щодо наявності вакантних посад при вирішенні питання працевлаштування за певним фахом або у визначеному населеному пункті можна отримати у територіальному органі управління охороною здоров'я або керівника закладу охорони здоров'я з урахуванням інформації включеної до Автоматизованої бази даних.

Довідка: Автоматизована база даних створена відповідно до наказу МОЗ України від 19.12.2006 № 842 "Про формування автоматизованої бази даних медичних, фармацевтичних та науково-педагогічних працівників сфери управління МОЗ України", зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 15.01.2007 № 18/13285. Це автоматизований банк даних, створений для забезпечення єдиного галузевого обліку керівників, професіоналів, фахівців за напрямом "Медицина" і "Фармація", які працюють в органах управління та закладах, підприємствах, установах охорони здоров'я сфери управління МОЗ України.

Автоматизована база даних містить інформацію щодо паспортних даних працівників закладів охорони здоров'я, посад, які вони обіймають, наявності відповідної освіти, атестації за певною спеціальністю (спеціальностями) та інше.

ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ПЕНСІОНЕРІВ ДОНЕЦЬКОЇ ТА ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ

На території, де проводиться тимчасова антитерористична операція, існують певні труднощі з доставкою коштів для виплати пенсій. Пенсійний фонд України тримає на постійному контролі питання фінансування пенсійних виплат в регіонах України, які на сьогодні зазнають збройної агресії.

Відновлення фінансування виплат на територіях, які переходять під контроль української влади, відбувається в найкоротші терміни.

У разі переселення в інший регіон України:

- Для продовження виплати пенсії після переїзду необхідно звернутись до управління Пенсійного фонду України в районі (місті, районі у місті), де пенсіонер фактично перебуває (проживає).

- Надати заяву про запит пенсійної справи із зазначенням в ній фактичного місця перебування (проживання). Документи,

що підтверджують факт проживання за зазначеною в заяві адресою, не вимагаються.

- До заяви додаються копії документів, що посвідчують особу пенсіонера (паспорту та пенсійного посвідчення).

- Органом Фонду формується запит на електронну пенсійну справу.

- За даними електронної пенсійної справи виплата пенсії провадиться з місяця, наступного за місяцем припинення її виплати за попереднім місцем проживання.

- Пенсію за місцем фактичного перебування (проживання) можливо отримати через підприємство поштового зв'язку або через обрану банківську установу, з яким органом Фонду укладено відповідний договір.

- У разі повторної зміни місця перебування (проживання), в тому числі при поверненні до місця постійного проживання (реєстрації) в Донецьку або Луганську області, виплата пенсії буде продовжена за новою адресою у вищезазначеному порядку.

Телефон контакт – центру Пенсійного фонду України: 0800 – 503 – 753.

Виплата пенсії за новим місцем проживання буде провадитись невідкладно.

ДЕРЖАВНА СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА

Міністерство соціальної політики України врегулювало механізм призначення (продовження) виплат державних соціальних допомог за фактичним місцем проживання (перебування):

- сім'ям з дітьми,
- малозабезпеченим сім'ям,
- інвалідам з дитинства,
- дітям-інвалідам,
- тимчасової державної допомоги особам, які переселилися з районів проведення АТО або продовжують там проживати.

Допомоги призначаються органами соціального захисту населення за місцем проживання (перебування) особи.

1. Для осіб, які вперше звертаються за призначенням різних видів допомог надаються документи відповідно до норм чинного законодавства. З повним переліком необхідних документів для різних видів державних соціальних допомог можна ознайомитися в органах соціального захисту населення.

2. Особи, які звертаються до органів соціального захисту населення за продовженням виплати допомог надають (за наявності):

- паспорт;
- довідку про присвоєння ідентифікаційного номеру.

Органи соціального захисту населення продовжують виплату допомоги за електронною особою справою.

3. Особи, які залишилися проживати в містах та районах проведення антитерористичної операції мають можливість звернутися за продовженням (призначенням) виплати допомоги до органів соціального захисту населення в містах та районах, в яких не проходить АТО.

Допомоги продовжуються на підставі даних електронної особової справи.

Контроль за подвійними виплатами та за цільовим використанням коштів державного бюджету здійснюється органами соціального захисту населення за місцем проживання особи в зоні АТО та органом соціального захисту населення, який здійснив виплату допомоги.

4. У разі неможливості подання одержувачем документів про доходи та майновий стан своєї сім'ї, при зверненні за призначенням соціальної допомоги, яка надається із врахуванням сукупного доходу сім'ї, одержувачі особисто вносять зазначені дані до Декларації про доходи та майновий стан осіб, які звернулися за призначенням усіх видів державних соціальних допомог.

ЩОМІСЯЧНА АДРЕСНА ДОПОМОГА ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМ

Уряд покриватиме витрати на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції (далі – АТО) шляхом надання щомісячної адресної допомоги.

Так, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 року №505, на допомогу можуть розраховувати громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають на території України і переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО, а також стоять на обліку в органах соціального забезпечення. Максимальний строк виплат – не більше ніж 6 місяців.

Грошова допомога призначається на сім'ю та виплачується одному з її членів за умови надання письмової згоди довільної форми про виплату грошової допомоги цій особі від інших членів сім'ї у таких розмірах:

- для непрацездатних осіб (пенсіонери, інваліди, діти) - 884 грн. на одну особу (члена сім'ї);

- для працездатних осіб - 442 грн. на одну особу (члена сім'ї).

Загальна сума допомоги на сім'ю розраховується як сума розмірів допомоги на кожного члена сім'ї та не може перевищувати 2 400 грн.

Грошова допомога перераховується уповноваженим органом на відкритий уповноваженим представником сім'ї в установі уповноваженого банку рахунок.

Серед підстав для відмови у призначенні адресної допомоги, зокрема, наявність у будь-кого з членів сім'ї депозиту на суму, більшу ніж 12 180 грн (10-кратний розмір прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб), або житлового приміщення, що розташовано не у Криму/зоні АТО.

Якщо працездатний член сім'ї (крім тих, що доглядають за хворими, дітьми тощо) не працевлаштувався (в тому числі за сприянням державної служби зайнятості) протягом 2 місяців з дня призначення виплати грошової допомоги, її розмір для такого члена сім'ї на наступні 2 місяці зменшується на 50%, а на наступний період - припиняється. Те ж стосується випадків, коли такі особи працевлаштовані у Криму/зоні АТО, але фактично не працюють.

У разі зміни складу сім'ї розмір грошової допомоги перераховується з місяця, наступного за місяцем виникнення таких змін. Про зміну обставин, які впливають на призначення грошової допомоги (у тому числі про факт працевлаштування), слід повідомити протягом 3 днів з дня їх настання.

Зазначена допомога не враховується під час обчислення сукупного доходу сім'ї для всіх видів соціальної допомоги, а також не включається до розрахунку загального місячного (річного) оподаткованого доходу (пп. 165.1.1 п. 165.1 ст. 165 Податкового кодексу України).

Ця Постанова набрала чинності з дня офіційного опублікування – 7 жовтня 2014 року (опубліковано: «Урядовий кур'єр» від 07.10.2014 року № 184).

ДОДАТКОВІ СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ ОКРЕМИМ КАТЕГОРІЯМ ГРОМАДЯН

З метою посилення соціального захисту учасників антитерористичної операції в Донецькій і Луганській областях та членів їх сімей, а також інших громадян, які проживають на території Донецької і Луганської областей Президент України Петро Порошенко підписав Указ № 835 від 29 жовтня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо забезпечення додаткових соціальних гарантій окремим категоріям громадян». Президент відзначив, що захист учасників АТО та їх сімей має бути одним з пріоритетів діяльності парламентської коаліції та нового Уряду.

Зокрема, Указом № 835 передбачається, що Кабінет Міністрів має розробити і внести на розгляд Верховної Ради законопроекти про соціальний захист осіб, які захищали незалежність України і брали безпосередню участь в АТО у складі добровольчих батальйонів, та членів їх родин; а також про зміни до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо надання права на вступ поза конкурсом до вищих навчальних закладів вказаних осіб.

Крім того, Уряд має підготувати пропозиції щодо надання права на вступ поза конкурсом до вишів дітям, батьки (один із батьків) яких загинули під час участі в АТО або померли внаслідок поранення, а також ужити невідкладних заходів щодо вирішення питання переведення на навчання за кошти державного бюджету дітей учасників бойових дій.

Також Уряду доручено забезпечити вирішення питання щодо продовження прийому на навчання до вишів громадян, які проживають у Донецькій та Луганській областях та були рекомендовані до зарахування або переводяться з вишів, розташованих на території цих областей.

Уряду доручено ужити невідкладних заходів щодо влаштування у найкоротші строки дітей, батьки (один з батьків) яких загинули під час участі в АТО або померли внаслідок поранення.

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ДЕЯКИХ КАТЕГОРІЙ ОСІБ НА ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ

Статтю 7 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» передбачено, що для громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території або переселилися з неї, реалізація прав на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, здійснюється відповідно до законодавства України.

Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 01.10.2014 № 531 «Про особливості реалізації прав деяких категорій осіб на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», яка передбачає право отримання соціальних допомог переміщеними із зони АТО застрахованими особами у разі, коли страховий випадок настав до моменту їх переміщення.

На найближчих засіданнях правління фондів соціального страхування мають бути прийняті відповідні порядки надання страхових допомог.

Щодо виплати лікарняних і допомоги по вагітності та пологах. В не окупованих районах і містах Донецької та Луганської областей відновлено виплати матеріального забезпечення за рахунок коштів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Йдеться про оплату лікарняних, виплату допомоги по вагітності та пологах, а також допомоги на поховання. Отримати кошти люди можуть уже через тиждень після подачі документів до Фонду.

Нині всі офіційно працевлаштовані українці Донбасу, які працюють в не окупованих населених пунктах, мають можливість стабільно й системно отримувати необхідну допомогу від Фонду. На даний час рахунки виконавчої дирекції Донецького обласного відділення Фонду обслуговуються в Головному управлінні Державної казначейської служби України в Донецькій області в м. Маріуполь, виконавчої дирекції Луганського обласного відділення Фонду – в Головному управлінні ДКСУ в Луганській області в м. Сватово.

Сьогодні, за даними Мінсоцполітики, у зв'язку з проведенням на території Донбасу антитерористичної операції, виплати здійснюються в 38 районах та містах Донецького регіону та в 16 – Луганського.

Довідково: за даними Донецької та Луганської виконавчих дирекцій обласних відділень Фонду сьогодні на обліку в східних областях України перебувають близько 169 000 страховальників (установ, підприємств, організацій тощо), в яких працюють майже 1 800 000 українців, кожен з яких має право на отримання матеріального забезпечення від Фонду соціального страхування.

Стан соціальних виплат знаходиться на постійному контролі Виконавчої дирекції Фонду.

Щодо страхових виплат від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Солідарний характер відповідальності дозволяє Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України виконувати свої обов'язки перед підопічними з Донбасу.

Як повідомляють у виконавчій дирекції Фонду, з 300 тисяч осіб, які перебувають на забезпеченні і отримують щомісячні страхові виплати, 150 тисяч, приблизно, перебувають на території Донецької та Луганської областей. Всі ці люди потребують своєчасних виплат, незважаючи на те, що роботодавці цих двох регіонів значно знизили відрахування до Фонду.

З моменту проведення антитерористичної операції на сході України, підприємства, розташовані в зоні бойових дій, перестали перераховувати єдиний соціальний внесок. У зв'язку з цим Донбас, з погляду наповнюваності бюджету Фонду, покриває свої потреби на 30 відсотків. Але від цього не повинні страждати підопічні Фонду. Адже навіть серед 150 тисяч постраждалих зі сходу, близько половини – це інваліди праці та щомісячні виплати Фонду для них єдине джерело засобів до існування.

У Фонді зазначають, що, крім постраждалих на виробництві, які залишаються проживати в зоні АТО, в регіональних відділеннях зареєструвалося більше 15 тисяч – які тимчасово змінили місце проживання. Як забезпечити кожну з категорій постраждалих, не тільки фінансовою допомогою, але і надати весь спектр медичної та реабілітаційної допомоги, це пріоритетні питання Фонду, які знаходяться на порядку денному.

Керівники виконавчої дирекції пояснюють, що у випадку з переселенцями Фонду необхідно лише відкоригувати внутрішні механізми нарахування і розподілу соціальних виплат і перенаправити їх потоки по інших областях. Водночас, в ситуації з потерпілими, які не залишають зону АТО і фактично відрізані від будь-яких джерел фінансування та матеріального забезпечення – все набагато складніше. Адже Фонд перебуває на казначейській формі обслуговування, а механізм «доставки» грошей в райони Донецької і Луганської області зараз не працює.

Через це у виконавчій дирекції Фонду було розроблено механізм розподілу повноважень між працюючими відділеннями в зоні АТО. І до тих відділень, до яких можна здійснити «доставку» грошей, прикріплюються підопічні з неробочих відділень Фонду.

Нова фінансово-транспортна система, над якою працюють представники та регіональних відділень казначейства, та Фонду, дозволить більш мобільно реагувати на події, що відбуваються в зоні АТО, і перенаправляти фінансові потоки таким чином, щоб підопічні Фонду змогли в повному обсязі отримувати соціальні виплати.

**Інформацію підготувала
ГОЛЕУСОВА Галина Захарівна,
головний спеціаліст
з соціально-економічної роботи
апарату Профспілки працівників
охорони здоров'я України,
тел.: (044) 289-73-61;
e-mail: goleus@fpsu.org.ua.**